

Remissyttrande – Börja med barnen! En god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34)

Synpunkter på utredningens förslag

Avsnitt 6.2

Utredningens förslag: Det ska uttryckligen anges i 3 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) att hälso- och sjukvården ska arbeta för att främja hälsa.

Synpunkt: Omsorgsnämnden i Vellinge tycker att det är bra med ett förtydligande av hälso- och sjukvårdens ansvar att arbeta för att främja hälsan.

Avsnitt 6.2.3

Utredningens förslag: Det ska införas en ny punkt i 6 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) av vilken det framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hälso- och sjukvårdens arbete för att främja hälsa och förebygga ohälsa hos barn och unga.

Utredningens förslag: Det ska införas en paragraf, 8 kap. 3 §, i hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) av vilken det framgår att Socialstyrelsen får meddela föreskrifter om hälso- och sjukvårdens arbete för att främja hälsa och förebygga ohälsa hos barn och unga.

Utredningens förslag: Regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att meddela föreskrifter i enlighet med det föreslagna bemyndigandet.

Synpunkt: Omsorgsnämnden i Vellinge stödjer förslagen och menar att de är en förutsättning för en mer detaljerad reglering av hälso- och sjukvårdens hälsofrämjande arbete och förebyggande arbete till barn och unga. Utredningens avsikt, att regleringen ska ligga till grund för ett nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga, välkomnas.

Avsnitt 6.3.1

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att ett nationellt hälsovårdsprogram för hälsofrämjande och förebyggande insatser riktade till barn och unga under hela

uppväxttiden tas fram. Regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att utforma programmet i nära samarbete med Folkhälsomyndigheten, Statens skolverk och Specialpedagogiska skolmyndigheten. Huvudmän för hälso- och sjukvård och skola, SKR, myndigheter och professions- och patient- och närståendeorganisationer ska vara delaktiga vid utformningen av programmet.

Synpunkt: Omsorgsnämnden i Vellinge är positiv till utredningens förslag om ett nationellt hälsovårdsprogram för hälsofrämjande och förebyggande insatser riktade till barn och unga. Nämnden vill speciellt poängtera vikten av att berörda huvudmän, både för hälso- och sjukvård och för skolverksamhet lyckas med ansatsen att både lyfta och stärka en sammanhållen hälsovård för barn och unga och samverkan med andra vårdgivare och samhällsaktörer såsom socialtjänsten, och att förbättra samordningen av vårdinsatser för barn och unga. Utifrån barnets perspektiv är det viktigt att det inte finns några trösklar, gränser, samverkansglapp i insatserna runt barnet eller den unge och dess familj.

Avsnitt 6.3.2

Utredningens förslag: Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) ska få i uppdrag att i samråd med Socialstyrelsen och andra berörda myndigheter och aktörer göra kunskapsammansättningar om hälsofrämjande och förebyggande insatser riktade till barn och unga avseende fysisk och psykisk hälsa.

Synpunkt: Omsorgsnämnden i Vellinge menar att användandet av evidensbaserade insatser är en viktig framgångsfaktor, och ställer sig positiv till förslaget.

Avsnitt 6.4.1

Utredningens förslag: Det ska i ett andra stycke i 7 kap. 7 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) regleras att regionen, i planeringen och utvecklingen av hälso- och sjukvården till barn och unga, särskilt ska samverka med huvudmän inom skolväsendet.

Synpunkt: Omsorgsnämnden i Vellinge ser positivt på förslaget att förtydliga regionens ansvar att samverka med huvudmän inom skolväsendet. En förbättrad samverkan kan främja hälsa och förebygga ohälsa ur ett brett perspektiv, genom en bättre förståelse för varandras verksamhetsområden och utmaningar och genom en bred och gemensam bild av hälsoläget hos barn och unga. Det kan ge bättre möjligheter att planera och utveckla verksamheterna, vilket gynnar barn och unga.

Avsnitt 6.5.3

Utredningens förslag: Det ska införas ett andra stycke i 6 kap. 2 § patientlagen (2014:821) som anger att om patienten inte har fyllt 21 år ska en fast vårdkontakt utses om patienten begär det, eller om det kan antas att det är nödvändigt för att tillgodose hans eller hennes behov.

Utredningens förslag: I 1 kap. 2 § patientlagen ska det anges att 6 kap. 2 § andra stycket patientlagen endast gäller hälso- och sjukvårdsverksamhet som bedrivs med en region som huvudman.

Synpunkt: Omsorgsnämnden i Vellinge ser positivt på förslaget, då det bedöms underlätta samverkan kring barn och unga med behov av insatser från flera huvudmän.

Övriga synpunkter

Avsnitt 6.4.2

Utredningens bedömning: Regionen bör i planering och utveckling av hälso- och sjukvården till barn och unga stärka sin samverkan med socialtjänsten.

Synpunkt: Omsorgsnämnden i Vellinge håller med om bedömningen. Bättre förutsättningar bör skapas på alla nivåer för att utveckla samverkan i syfte att samordna vårdinsatser för barn och unga. En mer strukturerad samverkan på huvudmannanivå kan skapa förutsättningar för samordning av insatser mellan de olika verksamheterna inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Avsnitt 6.7.4

Utredningens bedömning: Regionerna bör inom ramen för den pågående omställningen till god och nära vård stärka primärvården med nödvändiga resurser och kompetenser, och ge förutsättningar för tvärprofessionellt och tvärsektoriellt samarbete, för att möta barns och ungas psykiska vårdbehov.

Synpunkt: Under avsnitt 5.11.5 påpekas att väntetider till BUP är orimligt långa trots en ganska god tillgång till barn- och ungdomspsykiater. Det torde vara allmänt känt att belastningen på BUP leder till stor personalomsättning och många läkare söker sig till andra verksamheter. Viktigt att primärvårdens roll klargörs tydligare, och att en primär bedömning inom primärvården görs och att lämpliga åtgärder vidtas. Primärvårdens roll kan inte stanna vid att remiss utfärdas till BUP.

Avsnitt 6.7.6

Utredningens bedömning: Huvudmännen behöver skapa förutsättningar för att den specialiserade vården för barn och unga, socialtjänsten, förskolan/skolan och elevhälsan i högre utsträckning än i dag kan samordna sig runt barn och unga med långvariga och stora behov.

Synpunkt: Omsorgsnämnden i Vellinge instämmer i bedömningen. Barn och unga med långvariga och stora hälso- och sjukvårdsbehov, behöver en koordinerad och samordnad vård och omsorg. Därför behöver den specialiserade vården samverka med socialtjänsten, förskolan, skolan och elevhälsan för att samordna tidiga insatser med barn och ungas behov i centrum.

Avsnitt 6.8.2

Utredningens bedömning: Ungdomsmottagningar som erbjuder både hälso- och sjukvårdsinsatser och socialtjänstinsatser har bättre förutsättningar att ge barnet eller den unge det stöd som hen behöver.

Synpunkt: Omsorgsnämnden i Vellinge delar utredningens bedömning. Ungdomsmottagningar bör bedrivas på så sätt att regionen ansvarar för och finansierar hälso- och sjukvårdsinsatserna och kommunen ansvarar för och finansierar socialtjänstinsatserna. De båda grenarna av verksamheten samverkar på ett sätt som gynnar den unge. Verksamheten kan jämföras med till exempel familjecentraler och andra samlokaliserade verksamheter.

Mavis Zander

Omsorgsnämndens ordförande

Louise Öst
Verksamhetschef centrala elevhälsan

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande - Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34)

6.3.1.

Inriktningen på det nationella hälsovårdsprogrammet för barn och unga

Tillägg till förslaget är att yrkesverksamma inom de områden som ska utöva det nationella hälsovårdsprogrammet bör vara involverade i utformningen av det operativa förfarandet såsom socialtjänst och elevhälsa.

6.3.2

Uppdrag att sammanställa evidens för hälsofrämjande insatser

Utbildningsnämnden i Vellinge anser att rubriken behöver spegla texten i förslaget. I texten benämns inte evidens, men dock kunskapssammanställningar. Utbildningsnämnden i Vellinge anser att man bör använda begreppet evidens.

6.4.1

Förstärkt samverkan mellan region och skolhuvudmän

Utbildningsnämnden i Vellinge saknar perspektiv på ekonomiska incitament i verksamheterna för att följa de lagstadgade samverkansmöjligheterna till exempel Samordnad Individuell Plan (SIP). Finansieringsprincipen bör beaktas när man ska genomföra det föreslagna lagstadgade patientkontraktet och öka den nationella samverkan mellan de olika aktörerna.

Utbildningsnämnden i Vellinge har synpunkter på begreppet patientkontrakt, och föreslår istället för kontrakt; överenskommelse eller plan.

6.4.5.

Tryggare övergång från hälso- och sjukvård för barn till hälso- och sjukvård för vuxna

Utbildningsnämnden delar utredningens syn på problem med att de unga vuxna som varken går i skolan eller är i sysselsättning hamnar mellan system. Viktigt att nationellt hälsovårdsprogram utformas så det inbegriper även dessa unga individer. Hamnar dessa utanför finns risk för psykisk ohälsa, missbruk eller arbetslöshet.

6. 5. 3

Om patienten inte fyllt 21 år skall en fast vårdkontakt utses om patienten begär det eller om det kan antas att det är nödvändigt.

Utbildningsnämnden i Vellinge anser att förslaget är bra för att stärka barnets rätt och position i hälso- och sjukvården. Det finns ett behov av information för att barn, unga och vårdnadshavare ska få kännedom om funktionen och erbjudandet om stöd. Det är även av vikt att implementera och informera om den lagstiftning som redan finns kring fast vårdkontakt

Vidare ser utbildningsnämnden i Vellinge att förutsättningarna för att en fast vårdkontakt skall kunna fungera, som det beskrivs i utredningen, så behöver informationsdelningen i form av journaler utvecklas genom ett gemensamt journalsystem med tillgång inom primärvård, elevhälsa samt specialistvård. Nuvarande offentlighet- och sekretesslagstiftning kan vara ett hinder för att samverka med fast vårdkontakt ska kunna vara möjlig att genomföra.

6.6

Vägledning för rektorer och huvudmän

Utbildningsnämnden i Vellinge ställer sig positiva till att Socialstyrelsen i samråd med Statens skolverk får i uppdrag att utforma en särskild vägledning om skolhuvudmäns och rektorers ansvar i fråga om hälso-och sjukvård, så att det blir tydligt vad fast vårdkontakt innebär för skolverksamheterna.

6.7.3

Steg 3 - ökad tydlighet i primärvårdsuppdraget när det gäller psykiska vårdbehov hos barn och unga.

Utbildningsnämnden anser att fler behöver upptas i benämningen primärvårdsuppdraget. En viktig aktör är socialtjänsten som redan idag har ett förebyggandeuppdrag och erbjuder olika föräldrastödsprogram i kommuner i Sverige.

Utbildningsnämnden Vellinge stödjer Sveriges kommuner och regioners synpunkt att man kan benämna det primärvårdsnivå i stället för primärvårdsuppdraget. Benämningen vård kan vara vilseledande, varför primärvårdsuppdrag/primärvårdsnivå kan ge en mer rättvis bild av uppdraget.

Utredningen säger att regionerna behöver integrera Första linjen-verksamheter för barn och ungas psykiska hälsa i primärvårdsuppdraget. Utbildningsnämnden i Vellinge anser att region Skåne har en fungerande Första linje verksamhet för barn och ungas psykiska hälsa och ser fördelar med att integrera verksamheten i primärvårdsuppdraget.

Utbildningsnämnden i Vellinge anser att kompetens och resurser inte får gå till spillo i en eventuell omorganisation, men vinster finns att hämta av att låta Första linjen-verksamhet ligga under primärvårdsuppdraget. Det skulle innebära att barn och

familjer kan ett helhetsgrepp som innefattar både fysisk och psykisk hälsa i en triagerande "en väg in"-funktion.

6.7.5

En nära och tillgänglig specialiserad vård

Utredningen anser i steg fem att man behöver skapa en nära och tillgänglig specialiserad vård.

Utveckling i region Skåne inom Barn- och ungdomspsykiatri (BUP), är oroande då ineffektivitet är ett hinder för patienter att få rätt hjälp och stöd. Det har varit möjligt för skolan och elevhälsan att remittera neuropsykiatriska funktions-utredningar till privata aktörer under ett par år. Enligt en ny rutin går nu alla remisser till BUP för att de sedan, efter bedömning, kan skicka vidare remisser till eventuella privata aktörer. Ett problem har varit att barn och unga som fått diagnoser av de privata aktörerna, sedan fått stå i kö till medicinering och/eller läkarkontakt på BUP under orimligt lång väntetid. De privata aktörerna har endast undantagsvis haft behandlingsansvar och då till en kostnad som får betalas av patienten. Utbildningsnämnden i Vellinge ser fördelar med utredningens förslag då det skapar en likvärdighet för barn och unga i behov av specialiserad vård inom barn- och ungdomspsykiatri.

6.9.2

Bör regionen ansvara för hälsouppföljningen av barn och unga?

Utbildningsnämnden i Vellinge avstyrker utredningens förslag att låta regeringen överväga möjligheten att införa en samlad hälsouppföljning med regionen som huvudman.